

NIJOLĖ BLIŪDŽIUVIENĖ
Vilniaus universitetas

Socialinės komunikacijos galimybė informacijos ir dokumentavimo standartizacijos veikloje

Anotacija. Straipsnyje nagrinėjamos bibliotekų ir kitų institucijų ekspertų bendradarbiavimo galimybės bei perspektyvos informacijos ir dokumentavimo srities standartizacijos veikloje. Straipsnyje atskleidžiama standartizacijos veiklos sandara, jos sudedamųjų dalių ypatumai bei socialinės komunikacijos galimybės standartizacijos subjektų, procesų ir priemonių lygmenyse.

Esminiai žodžiai: standartizacijos veikla; standartizacijos veiklos sandara; socialinė komunikacija; informacija ir dokumentavimas; atminties institucijos.

Keywords: standardization activity; standardization activity structure; social communication; information and documentation; memory institutions.

Įvadas. Standartų rengimas, išleidimas ir taikymas – tai trys procesai, kuriais paprastai apibrėžiama standartizacijos veikla. Tačiau tokią susiaurintą standartizacijos sampratą galima išplėsti nagrinėjant standartizacijos veiklą kaip socialinį reiškinį, kuriame išvelgiama daug komunikacijos galimybių. Straipsnio tikslas – išanalizuoti standartizacijos veiklos sandarą, objektu pasirinktas socialinės komunikacijos aspektas standartizacijos veikloje. Toks požiūris nėra įprastas standartizacijos veiklos tyrimuose.

Standartizacija mokslinėse publikacijose vertinama įvairiais požiūriais. Standartizacijos kaip naujos disciplinos kūrėjas Laldas Vermanas atskleidė ir akcentavo susieties aprėptį, kurioje standartizacija veikia visas socialinės žmonių veiklos sritis. Veikale, skirtame standartizacijai [19], jis pabrėžė, kad standartizacija, apimdama plačią socialinio ir ekonominio gyvenimo sritį, sukuria standartizacijos objektų ir subjektų įvairovę. Savo išvalgas L. Vermanas sukonstravo trimatėje standartizacijos erdvėje, kurią sudaro standartizacijos lygmenys, sritys ir objektai.

Standartai dažniausiai suvokiami kaip žmonių gerovę užtikrinantis reiškinys, atsižvelgiant į jų ypatybę tam tikroje srityje taikyti vienodus reikalavimus ir būti ekonomikos skatinimo veiksmu. Ekonominiu aspektu standartizacija nagrinėjama Charles'o Kindlebergerio [14], Nilso Brunssono, Bengto Jacobssono [3] ir kitų autorių darbuose. Publikacijose nagrinėjamas strateginis standartų vaidmuo derinant technologijas ir organizuojant rinką [18] bei standartų nauda organizuojant verslą [11]. Vladislavas Fominas ir Tomas Keilis [6] atkreipia dėmesį, kad standartizacijos veikloje egzistuoja ekonominių ir socialinių veiksnių sąveika, kuri atsiskleidžia standartizacijos narių ir jų įgaliotųjų atstovų¹ socialinėje, politinėje ir ekonominėje elgsenoje. Peterio Grindley [9], Kristinos T. Hallström [10] ir kitų autorių veikaluose, skirtuose standartizacijai,

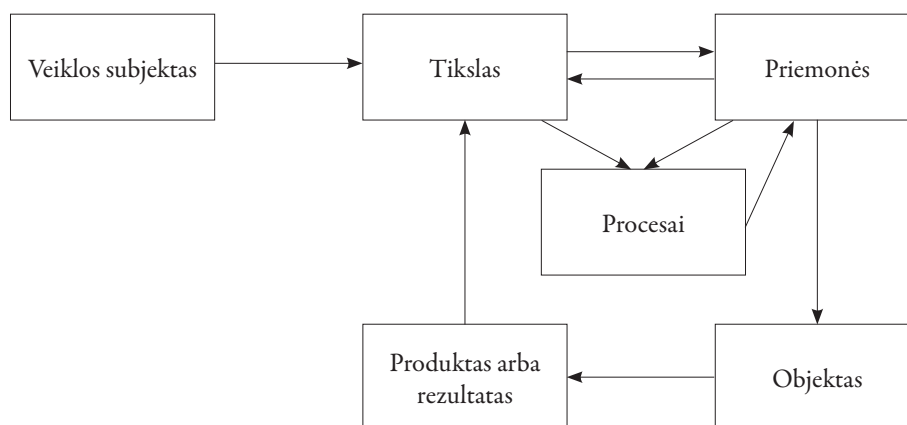
¹ Įgaliotasis atstovas (ekspertas) – asmuo, įgaliotas atstovauti ir reikšti technikos komiteto nario nuomonę.

apibūdinti standartizacijos subjektai ir standartų rūšys. Standartizacijos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose, technikos komitetų veiklos programose dažnas standartizacijos veiklos sampratos susiaurinimas iki *standartų rengimo, išleidimo ir taikymo procesų* [7]. Taigi mokslinėse publikacijose plačiau analizuojami standartizacijos subjektai, tikslas ir rezultatas, dažniausiai nagrinėjami atskiri veiklos sandai, tačiau trūksta tyrimų apie standartizaciją kaip kompleksinę veiklos sritį, apimančią ir komunikacijos procesus.

Bibliotekų, muziejų ir archyvų partnerystės ryšiai, bendradarbiavimo galimybės bei modeliai Kroatijos archyvuose, bibliotekose ir muziejuose nagrinėjami Sanjicos Faletar Tanacković mokslinėse publikacijose [4; 5]. Jungtinių Amerikos Valstijų atminties institucijų bendradarbiavimo patirtį ir pokyčius analizavo Robertas Martinas [16]. Autoriai pastebi pasaulinę tendenciją, kuri parodo atminties institucijų specialistų suvokimą, kad vis reiklesnius vartotojų poreikius jie sugebės patenkinti tik suvieniję jėgas, burdamiesi į bendras iniciatyvas, kurios itin imlios naujoms technologijoms.

Standartizacija minima kaip priemonė pasiekti geresnį rezultatą, taip pat akcentuojama, kad trūksta bendrų bibliotekoms, muziejams ir archyvams taikytinų standartų [1; 8; 12, 13]. Alanas Hopkinsonas [13] pabrėžė vis didėjančių bibliotekų ir kitų atminties institucijų poreikį domėtis standartais siekiant sutarti dėl vienuodų standartų taikymo. Tokiame požiūryje galime įžvelgti ne tik siekį sukurti kokybišką informacinį produktą, bet ir komunikacijos bei partnerystės būtinybę.

Straipsnyje į standartizaciją žvelgiama bendramoksliniu veiklos požiūriu. XX a. 8-ajame dešimtmetyje Georgijus Ščedrovickis pateikė šešių tarpusavyje susijusių bet kurios veiklos elementų schemą [2, 22] (žr. 1 paveikslą). Veiklos požiūris kaip praktinė filosofija ir bet kokios tikslinės žmonių veiklos tyrimo metodas leidžia nustatyti standartizacijos veiklos subjektus, objektus, tikslus, procesus, priemones ir rezultatus, o standartizacijos veiklos sandarą suvokti kaip galimą atminties institucijų sąveikumo raišką.

1 pav. Pagrindiniai veiklos elementai

Straipsnyje pirmą kartą informacijos ir dokumentavimo standartizacija tiriama kaip vientisas socialinis reiškiny, nagrinėjamas atminties institucijų pasirengimas dalyvauti standartizacijos veikloje, keistis žiniomis, dalintis gerąją patirtimi, daryti įtaką standartizacijos objektų plėtrai bei siekti galutinio standartizacijos veiklos tikslo ir rezultato.

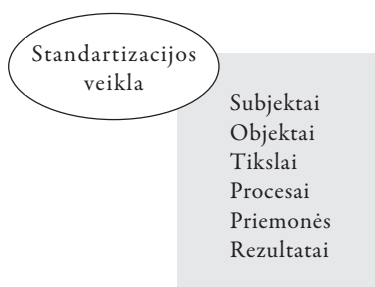
Atminties institucijų standartizacinė integracija. Standartizacinės integracijos realizacija leidžia dalyvauti standartizacijos veikloje išlaikant subjektų savarankiškumą ir jungiant žinias, gebėjimus ir kitus žmogiškuosius bei materialius išteklius į visumą siekiant bendro tikslo. Tokiu būdu dalyvaujant kolektyvinėje veikloje sudaroma galimybė realizuoti individualių subjektų potencialias žinijos galias ir atskleisti tarpdisciplininių žinių darną ir sąveiką bei pažinti įvairių reiškinų atsiradimo aplinkybes ir suvokti jų integracinius ryšius.

Straipsnio autorės įvesta standartizacinės integracijos sąvoka suprantama kaip jungimasis, atsinaujinimas per standartizacijos veiklą, kurios plėtrą sąlygoja naujų technologijų iššūkiai ir su tuo susiję vartotojų poreikiai. Standartizacinės integracijos sąvoka glaudžiai siejasi su partnerystės kaip kolektyvinių subjektų, turinčių bendrą tikslą, vienijančios veiklos suvokimu. Bibliotekų standartizacinė integracija gali būti suprantama kaip suartėjimo ir sąveikos procesas, atsirandantis dėl bibliotekų dalyvavimo standartizacijos veikloje siekiant bendro tikslo – teikti šiuolaikines informacines paslaugas, leisti naudotis dokumentinio paveldo ištekliais ir kt.

Standartizacijos veiklos specifika leidžia glaudžiai bendradarbiauti įvairioms institucijoms, kurios deleguoja savo įgaliotuosius atstovus dalyvauti technikos komitetuose ir reikšti jų įgaliotųjų institucijų nuomonę. Standartizacinė integracija suteikia galimybę dalyvauti standartizacijos veikloje išlaikant subjektų savarankiškumą ir jungiant žinias, gebėjimus ir kitus nematerialius bei materialius išteklius į visumą, realizuoti individualių subjektų potencialias žinijos galias ir atskleisti tarpdisciplininių žinių darną ir sąveiką bei pažinti įvairių reiškinų atsiradimo aplinkybes. Standartizacijos veikloje dalyvaujantys kolektyviniai ir individualūs subjektai siekia suprasti vienas kitą, sukurti savitarpio santykius ir skatinti bendravimą, tokiu būdu įgyvendinamas vienas pagrindinių komunikacijos tikslų – užtikrinama nenutrūkstama sąveika tarp žmonių ir aplinkos.

Žvelgiant iš socialinės filosofijos pozicijų *materialus pasaulis dėl žmogaus veiklos yra įsikūnijęs paties žmogaus materialiuose ir dvasiniuose dariniuose, todėl pasaulis niekada negali būti baigtinis, uždaras, sustingęs objekto ar būsenos forma, bet dėl žmogiškosios veiklos nepaliaujamai vykstantis tapimo, kitimo ir vystymosi procesas* [17, 17], kurio pagrindą sudaro komunikacija.

Kompleksinis požiūris į standartizacijos veiklą. Standartizaciją nagrinėjant veiklos požiūriu galima pažinti jos sandarą: subjektus ir objektus, tikslus, procesus, priemones ir rezultatus (žr. 2 paveikslą). Kompleksinis požiūris į standartizacijos veiklą išryškina pagrindinius jos sandus ir padeda ją analizuoti komunikacijos aspektu.

2 pav. Standartizacijos veiklos sandara

Standartizacijos veikloje komunikacijos aspektas visų pirma pastebimas standartizacijos veiklos subjekto lygmeniu.

Standartizacijos veiklos subjektai. Standartizacija – kaiti kolektyvi žmonių veikla, kurioje individualus kiekvieno eksperto indėlis turi didžiulę reikšmę visai standartizacijos sistemai. Standartizacijos veiklos struktūra, kai oficialių standartizacijos institucijų veikla remiasi suinteresuotų organizacijų įgaliotųjų atstovų dalyvavimu technikos komitetuose, sudaro standartizacijos veiklos specifiką.

Į standartizacijos veiklą įsitraukia įvairių dalykinių sričių žinovai, todėl technikos komitetų sandara, ekspertų suinteresuotumas, aktyvumas, sugebėjimai ir galimybės kuo geriau atstovauti įgaliojusiai organizacijai sudaro standartizacijos veiklos pamatą. Šioje standartizacijos veiklos grandyje atsiranda didžiausia institucijų sąveikos ir komunikacijos galimybė.

Standartizacijos subjektu laikomas joje dalyvaujantis individualus asmuo ir jį delegavusi biblioteka ar kita organizacija. Paprastai individualus subjektas yra tam tikros organizacijos įgaliojasis atstovas, turintis konkrečios standartizacijos srities žinių ir įgaliotas dalyvauti standartizacijos veikloje.

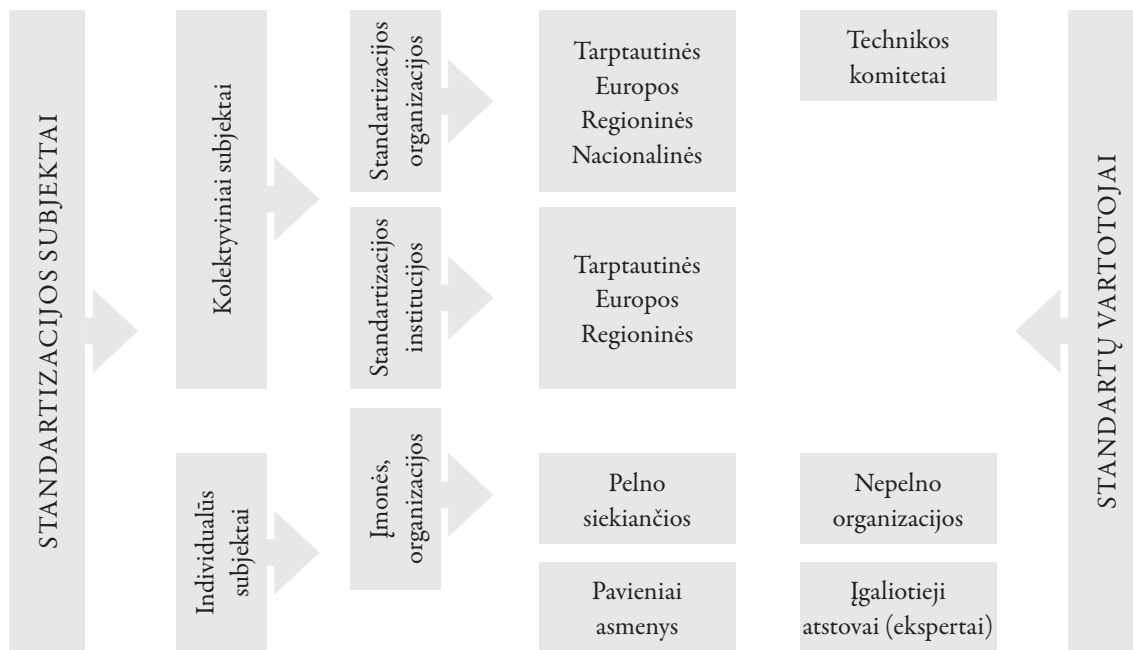
Standartizacijos veikloje realizuojami individualaus subjekto kūrybiniai gebėjimai. Lietuvos standartizacijos įstatymo 6 straipsnio 7 punkte rašoma, kad Lietuvos standartų ir kitų leidinių projektų rengimas yra prilyginamas kūrybinei veiklai [15]. Taigi pritaikomos individualaus subjekto praktinės ir teorinės žinios, erudicija, komunikaciniai ir intelektiniai gebėjimai.

Kolektyviniais subjektais laikomos darbo grupės, technikos komitetai, standartizacijos institucijos. Standartizacijos veikloje dalyvauja suinteresuotos bibliotekos kaip kolektyviniai, o jų įgaliojtieji atstovai – kaip individualūs subjektai. Abi subjektų grupės glaudžiai susijusios, todėl standartizacijos veiklą galima vertinti kaip individualių ir kolektyvinių subjektų saviraidos ir saviraiškos bei komunikacijos formą.

Bibliotekos, kurios neturi savo įgaliotųjų atstovų atitinkamame technikos komitete, tačiau taikančios standartus, tampa standartų vartotojomis, kurios netiesiogiai dalyvauja standartizacijos veikloje. Jos propaguoja standartus ir visuomenėje formuoja nuostatą jų atžvilgiu, dalyvauja standartų viešinimo procese ir galutinio standartizacijos veiklos tikslo realizavime. Pagal standartų reikalavimus teikiama paslauga, pagamintas produktas ar atliekamas procesas gali visiškai atitikti vartotojų poreikius ir teikti socialinę bei ekonominę naudą.

Dėl sudėtingos ir daugialgės standartizacijos subjekto esaties (žr. 3 paveikslą), standartizacijos veikloje atsiranda tarpasmeninės, tarpsektorinės ir tarporganizacinės komunikacijos ir sąveikumo poreikis ir galimybės. Tarptautiniame, regioniniame, Europos ar nacionaliniame lygmenyse standartizacijos subjektais gali būti pavieniai asmenys, jų grupės, formalios ar neformalios organizacijos (įmonės, asociacijos, konsorciumai ir kt.), standartizacijos ir standartizacinės institucijos – tokiu būdu įmanoma atsižvelgti į daugelį nuomonių ir bendru sutarimu jas įtvirtinti standartu. Standartizacijos organizacijos ypatingą dėmesį skiria ekspertų įtraukimui į standartizacijos veiklą, kurie, atstovaudami savo organizacijoms, rengia ir peržiūri standarto projektą.

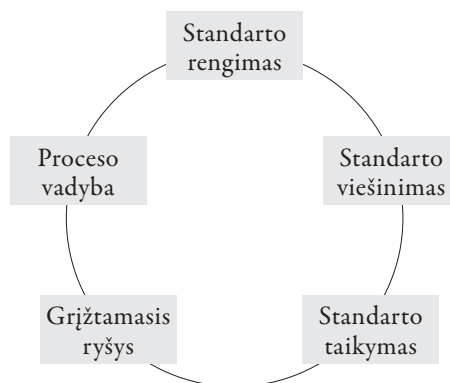
Standartizacijos veikla savo pobūdžiu yra kolektyvi savanoriška veikla, joje pastebima kolektyvinių ir individualių subjektų sąveika, nes remiamasi atskirų standartizacijos subjektų patirtimi, o atstovavimas institucijoms suteikia galimybę skleisti standartizacijos mintį. Standartizacijos subjektai dalijasi žiniomis savo atstovaujamosiose įstaigose, kolektyvuose ir taip populiarina standartizacijos veiklą bei jos rezultatus. Tokiu būdu standartizacijos veikla sudaro palankią subjektų komunikacijos ir sąveikumo terpę.

3 pav. Standartizacijos subjektų daugialygiškumo schema

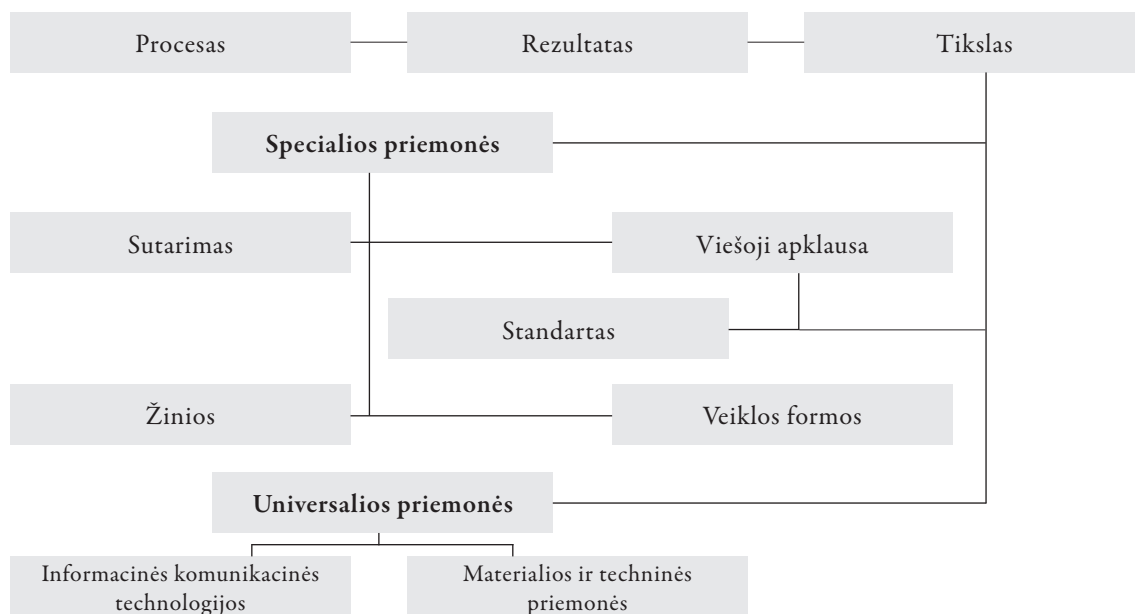
Standartizacijos veiklos procesai. Procesai yra svarbus ir sudėtingas standartizacijos veiklos sandas, kuris parodo subjektų aktyvumą, žmogiškųjų išteklių fizines ir intelektines pastangas ir gebėjimus, kurie suteikia galimybę standartizacijos sistemos būčiai ir raidai.

Standartizacijos veiklos procesuose (žr. 4 paveikslą) dalyvauja kolektyviniai ir individualūs subjektai, kurie, naudodami intelektualius ir materialius išteklius, dalyvauja rengiant standartą, jį viešinant, taikant, palaikant grįžtamąjį ryšį ir valdant visus procesus. Tokiu būdu standartizacijos veikloje atsiranda komunikacijos erdvė, kuri gali būti suvokiama kaip pranešimas, bendravimas, keitimasis mintimis ir patirtimi. Socialinė komunikacija ypatingai atsiskleidžia standarto viešinimo ir grįžtamojo ryšio procesuose. Žinių apie standarto rengimą ir taikymą sklaida gali apimti ne tik socialinę, bet ir mokslinę komunikaciją. Priklausomai nuo standartizacijos veikloje dalyvaujančio individualaus subjekto interesų, gali būti vykdoma aktyvi formalioji ir neformalioji mokslinė komunikacija.

4 pav. Standartizacijos veiklos procesai

Standartizacijos veiklos priemonės. Standartizacijos veiklos priemonėmis laikytinos visos materialios ir techninės priemonės, veiksmai, informacinės ir komunikacinės technologijos, įvairūs būdai ir veiksmai, kuriuos naudoja standartų rengėjai, siekdami patenkinti visuomenės poreikius gauti informacijos apie standartus ir juos taikyti. Standartizacijos veiklos priemonės gali būti specialios, taikomos tik standartizacijos veikloje, ir universalios, taikomos bet kurioje žmonių veiklos srityje (žr. 5 paveikslą).

5 pav. Standartizacijos veiklos priemonės

Specialios veiklos priemonės apima veiklos būdus ir veiksmus, būdingus tik standartizacijos veiklai. Viena tokių specialių standarto rengimo priemonių – bendras susitarimas. Ši priemonė taikoma aptarti standarto projektą technikos komitete. Kadangi standartai priimami savanoriškų susitarimų pagrindu, jie turi būti pagrįsti tvirta ekspertų nuomone. Susitarimas, kuriuo išsprendžiami esminiai prieštaravimai, yra būtina standarto priėmimo procedūros priemonė. Jis suprantamas kaip bendras susitarimas, kuriam būdingas suinteresuotų šalių prieštaravimų dėl esminių dalykų nebuvimas, pasiekiamas įvertinant visų suinteresuotų šalių nuomones ir derinat prieštaraujancias nuomones.

Tik tada, kai komitetas bendru sutarimu priima dalykinį standarto turinį, projektas teikiamas kitam etapui – registruojamas kaip standartizacijos organizacijos standarto projektas ir teikiamas viešajai apklausai. Viešoji apklausa – kita speciali standartizacijos veiklos priemonė, kurios metu visuomenė gali pareikšti dalykines, redakcines ar bendro pobūdžio pastabas, t. y. dalyvauti komunikacijos procese. Ši priemonė suteikia galimybę bendrauti ne tik atitinkamo technikos komiteto nariams ar ekspertams, bet ir visiems standartizacijos organizacijos nariams, suinteresuotiems standartizuojama sritimi ar objektu, kuriam skirtas standarto projektas.

Todėl bendrą sutarimą ir viešąją apklausą galima laikyti efektyvia komunikacijos priemone, kuri galioja bet kurio lygmens standartizacijos organizacijoje. Kadangi komunikacija leidžia perduoti informaciją bendraujant arba yra būdas priimti žinias, žinios standartizacijos veiklos priemonių sistemoje priskirtinos specialiosioms priemonėms. Standartizacijos veikloje kuriamos kokybiškai naujos ir naudojamos jau sukurtos ir patikrintos žinios. Standartuose pateiktos žinios yra didelis postūmis aktualizuojant ir aktyvinant praktinę tam tikros srities veiklą.

Išvados. Veiklos požiūris kaip praktinė filosofija ir bet kokios tikslinės žmonių veiklos tyrimo metodas leidžia nustatyti standartizacijos veiklos subjektus, objektus, tikslus, procesus, priemones ir rezultatus, taip pat išvelgti individualius ir kolektyvinius pokyčius bei atminties institucijų integracijos galimybes. Remiantis sisteminiu struktūriniu veiklos požiūriu, standartizacija tiriama kaip tikslinga kompleksinė žmonių veiklos sritis, atskleidžiant standartizacijos veiklos sandarą, jos sandų sąveiką bei kiekvieno iš jų vaidmenį atminties institucijų integracijos procese.

Naujai teikiama *standartizacinės integracijos* sąvoka grindžiama integracijos, kaip vienu svarbiausių šiuolaikinės socialinės filosofijos sisteminiu požiūriu jungiant atskiras dalis į vieną sistemą, ir bendramoksliniu veiklos požiūriu, kuris atskleidžia standartizacijos veiklos kaip šešių sąveikaujančių sandų specifiką deriniu. Daugiadalykis visuminis požiūris į standartizacinę integraciją, paremtas veiklos požiūriu, suteikia jai kultūros politikos kryptį, kai ieškoma naujos atminties institucijų turinio jungties, neprarandant kiekvienos iš jų savarankiškumo.

Standartizacinės integracijos realizacija leidžia dalyvauti standartizacijos veikloje išlaikant subjektų savarankiškumą ir jungiant žinias, gebėjimus ir kitus žmogiškuosius bei materialius išteklius į visumą siekiant bendro tikslo. Tokiu būdu dalyvaujant kolektyvinėje veikloje sudaroma galimybė realizuoti individualių subjektų potencialias žinijos galias ir atskleisti tarpdisciplinijų žinių darną ir sąveiką bei pažinti įvairių reiškinių atsiradimo aplinkybes ir suvokti jų integracinius ryšius.

Informacijos ir dokumentavimo standartizacijos veikloje savanoriškai bendradarbiauja bibliotekos ir kitos institucijos. Jų įgaliotieji atstovai bendru sutarimu patvirtina standartą, kurio taikymas padeda realizuoti naudingus standartizuojamos srities pasiekimus. Standartizacijos veikla atitinka komunikacijos proceso sąlygas, ji sukuria bendrą aplinką, kurioje išsidėstę atskiri subjektai užtikrina nenutrūkstamą sąveiką tarp žmonių ir aplinkos, kai bendraujant perteikiamos idėjos, mintys, informacija, keičiamasi patirtimi ir priimamos žinios. Komunikacijos procesas vyksta tam tikrą laiką, jo metu vyksta įvairūs situacijos pokyčiai, tačiau bet kuriuo atveju komunikacija standartizacijos veikloje sukuria socialinius santykius tarp subjektų bei užtikrina institucijų sąveikos raišką.

Išnagrinėjus socialinės komunikacijos galimybes standartizacijos veikloje galima teigti, kad komunikacijos procesui palankiausi trys standartizacijos veiklos struktūriniai elementai: subjektai, procesai ir priemonės, nors komunikacijos perspektyvų galima išvelgti derinant standartizacijos temas, pasirenkant objektus, numatant tikslus ir siekiant rezultatų.

Įvairių subjektų dalyvavimas standartizacijos veikloje gerina visų suinteresuotų šalių žinias ir supratimą apie standartų socialinę naudą. Dalyvavimas standartizacijos veikloje nėra prioritetinga bibliotekų veiklos kryptis, tačiau dalyvaujančios standartizacijos veikloje bibliotekos ir jų įgaliotieji atstovai yra geriau susipažinę su standartizacijos tikslais, turi daugiau informacijos apie standartus, standartų taikymą, atstovavimo galimybes ir kitų žinių, kuriomis gali dalintis. Galima daryti prielaidą, kad dalyvavimas standartizacijos veikloje gali tapti tarpsektorinės partnerystės ir institucijų standartizacinės integracijos forma.

LITERATŪRA

1. Allen, Nancy; Bishoff, Liz. *Academic Library/Museum Collaboration: I'm OK, You're OK* [interaktyvus]. ACRL Tenth National Conference, March 15–18, 2001, Denver, Colorado. P. 59–69 [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <<http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org/acrl/files/content/conferences/pdf/allen.pdf>>.
2. Bedny, Gregory; Karwowski, Waldemar. *A Systemic-Structural Theory of Activity: Applications to Human Performance and Work Design*. USA: CRC Press, 2006. 526 p.
3. Brunsson, Nils ; Jacobsson, Bengt. *A World of standards*. Oxford: Oxford University Press, 2002. 198 p.
4. Faletar Tanacković, Sanjica. Can archivists, librarians and curators join hands and do a better job? In: *International Genealogy and Local History: papers presented by the Genealogy and Local History Section at IFLA General Conferences 2001–2005*. München: K. G. Saur, 2008, p. 247–263.
5. Faletar Tanacković, Sanjica; Badurina, Boris. Collaboration as a Wave of Future: Exploring Experiences from Croatian Archives. *Library Hi Tech*, 2008, vol. 26; iss. 4, p. 557–574.
6. Fomin, Vladislav; Keil, Thomas. Standardization: Bridging the Gap Between Economic and Social Theory. *ICIS 2000 Proceedings* [interaktyvus]. Paper 20 [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <<http://aisel.aisnet.org/icis2000/20>>.
7. French, E. J. Standardization as a factor in information transfer. *Journal of Information Science*, 1981, vol. 3, no. 2, p. 91–100.
8. Gibson, Hannah. Links between Libraries and Museums [interaktyvus]: investigating Museum-Library Collaboration in England and the USA. *Libri*, 2007, vol. 57, p. 53–64 [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <<http://www.librijournal.org/pdf/2007-2pp53-64.pdf>>.
9. Grindley, Peter. *Standards, strategy and policy – cases and stories*. Oxford: Oxford University Press, 1995. 285 p.
10. Hallström, Kristina T. *Organizing international standardization*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing, 2004. 214 p.
11. Hawkins, Richard; Ballon, Pieter. When standards become business models [interaktyvus]: reinterpreting „failure“ in the standardization paradigm. *Info*, 2007, vol. 9, no. 5, p. 20–30 [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <<http://www.emeraldinsight.com/10.1108/14636690710816426>>.
12. Hedstrom, Margaret ; King, John Leslie. *On the LAM* [interaktyvus]: Library, Archive, and Museum Collections in the Creation and Maintenance of Knowledge Communities [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <<http://www.oecd.org/dataoecd/59/63/32126054.pdf>>.
13. Hopkinson, Alan. Introduction to library standards and the players in the field [interaktyvus]. *Digitalia*, 2006, no. 2, p. 11–21 [žiūrėta 2015 m. gegužės 21 d.]. Interneto prieiga: <digitalia.sbn.it/upload/documenti/digitalia20062_HOPKINSON.pdf>.
14. Kindleberger, Charles P. Standards as public, collective and private goods. *Kyklos*, 1983, vol. 26, no. 3, p. 377–396.
15. Lietuvos Respublikos standartizacijos įstatymo pakeitimo įstatymas. *Valstybės žinios*, 2007, Nr. 39-1435, p. 4–10.
16. Martin, Robert S. Co-operation and change: archives, libraries and museums in the United States. In: *International Genealogy and Local History: papers presented by the Genealogy and Local History Section at IFLA General Conferences 2001–2005*. München: K. G. Saur, 2008, p. lxxv–lxxvi.
17. Morkūnienė, Jūratė. *Socialinė filosofija: šiuolaikinė mąstymo paradigma*. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2002. 148 p.
18. Spivak, Steven M.; Brenner, Cecil. *Standardization Essentials: principles and practice*. New York; Basel: Marcel Decker, Inc., 2001. 316 p.
19. Verman, Lal C. *Standardization: A New Discipline*. Hamden, Connecticut: Archon Books, 1973. 460 p.

NIJOLĖ BLIŪDŽIUVIENĖ

Social Communication Opportunities Within Standardization Activities in the Field of Information and Documentation

Summary

The article focuses on the creation of the model for the structure of standardization activity and social communication aspects of standardization activity in the information and documentation area. The activity theory as a practical philosophy and a research method allows determining the subjects, objects, processes, methods and results of standardization activity. Applying systematic structural approach to the activity enables us to investigate standardization as a field of purposeful and complex human activity as well as to identify the structure of this activity, the interaction of its elements and the impact of each of these elements on the integration and communication process of memory institutions.

A model for standardization activity is proposed on the basis of the investigation of the standardization activity structure as a potential expression of interaction between memory institutions. Due to a diversity of standardization subjects and objects, as well as of models applied for standardization activity, the formation of a background for cross-sectoral interaction between memory institutions depends on changes within any of the six elements comprising the structure of standardization activity. Standardized integration provides possibilities for joining standardization activities and merging knowledge, skills and other human and material resources into the whole without losing the subjects' self-sufficiency.

